

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a
 GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Hojná hostina.

Slovo k rodákom!

Naša milá vlasť chystá sa k slávnemu zasväteniu 50 ročnej pamiatky nadobudnutej slobody a občianskych práv. Už teda 50 rokov tomu čo zasvitnul deň slobody pre poddanstvo — a sedliak zaujal sebe slobodné a neodvislé práva, jako rovnoprávny občan tejto vlasti. — V Uhorskej krajine našej je mnoho národností: sú tu Maďari, Slováci, Nemci, Srbi, Rumuni, židia atď. ktoré vospolek mali by v braterskej láske spolu nažívať. Lebo ved' majú jednu a tú istú spoločnú krajinu za matku; ktorá má všetkým jednu a tú istú slobodu — jedny a tie isté práva občianské — jednakou mierou merať; lebo kde není rovná miera, tam je krivda — a kde je krivda, je nepokoj.

Zkúsenosť nás učí, že nám rodákom slovenským tu na Horniakoch tiež jednakou mierou nemerajú — a že láska spoluobčianská len vyvoleným ľudom ponúkaná býva. Odtiaľ poznáme, kto je náš priateľ — a kto nepriateľ; odtiaľ vieme, že není všetko zlato, čo sa bliští. — My, drahí rodáci, k biede už od dávna navyknutí — mnoho a všeličo sme zkusili — nado všetko pri voľbách — že jako stojíme so slobodou; a s občianskymi právami, známo je.

S nami sa tak zachádza — ani jako by táto krajina len macochou nám bola. My pod slobodou nerozumieme to, aby sme, čo chceme robili; my si ctíme zákony. Ale čo vidíme? To, že iným je dovoleno všetko ešte i odobieranie práva nám zákonom zaručeného.

Alebo či sme není hatení — v slobodnom užívaní našich práv?

Alebo jakými všeliakymi titulmi prezývajú nás páni, ktorých povinnosťou by bolo naše práva, našu slobodu hájiť?

Sprostými sedliakmi nás menujú a za mizerných ľudí nás považujú tí páni, čo práva naše šliapu.

A či sme my není dietky tejto vlasti? Či my nemusíme tak farchy znášať, jako iní? A či synovia naši nemusia tak verne bojovať za vlasť túto, jako iní?

Odkiaľ teda toto neludské zachádzanie s nami?

Ved' my v biede prišli sme na svet; s biedou sa trápiť musíme cez celý život; a s biedou nás i pochovajú do čiernej zeme. — My ťažko a mozoľno v potutvári vyhľadávame si chlieb — ano i po cudzom svete sa túlať musíme, aby sme tu mali z čoho porcie za-

platíť. Slovom my všetko a trpezlivo konáme, čo od nás krajina požaduje — a nás predsa za toto len za sprostých a mizerných ľudí považujú.

Naša trpezlivosť je už velice napnutá — a bárs sme sprostí — ale sme seba povedomi — a bárs sme mizerní, zato ale naše presvedčenie napredaj nemáme.

Pozrime, čo sa pri voľbách s nami robí? Jak sme není na liberálnu stranu; to už sa nám vyhrážajú — prenasledujú nás, pomstia sa.

A jako-že je to teda s tými, ktorí s liberálmi držia? Či tí sú už múdri, alebo či tí už väčšie právo získali preto, že ste ich omámili? Ved' títo nešťastníci rozum prepili — ti nevedia, čo sa s nimi robí — len to ich jedine teší, že ich pánske ústa božkávajú a tý fajnové ruky pánske stykajú sa s tou mozolmi obsypanou škaredou rukou sedliackou.

Či toto není pánske huncútstvo?

Po čas volieb, milý rodáku, ktorý s nimi držiš, ťa objímajú, ale po volbe ťa už ináč neznajú, len jako sprostého a mizerného sedliaka!

My ale, ktorí sme na ľudovej strane, aby sme sa ani na oči neukázali istým pánom!

Jaká-že je to teda sloboda — jaká rovnoprávnosť — keď sme hatení, hlas oddať tomu, ku komu máme dôveru. Všeliakí chalani — čo ani sám nevie, odkiaľ je, majú volebné právo, keď i falošne za druhých — my ale, ktorí sme tu občania, nemôžeme použiť práva svoje!

Kde-že je teda tá rovnoprávnosť?

Darmo hovoria páni, že nás kňazia bala mutia — že sme fanaticí. O nie, páni naši! Vy nám otvárate oči — vy nám ukazujete tú neprávnú cestu! Vy, ktorí nás za nič pokladáte — vy, ktorí nám hory-doly, čerta i diabla, zlato a striebro, kukuricu a zemiaky, mosty a cesty atď. sľubujete — a nikdy nič nespĺníte.

Lebo vám sedliak na srdci neleží. Kto-že by o sprostého a mizerného sedliaka stál! A preto, drahí rodáci, my dobre vieme, že pri včulajších pomeroch žiadnej dobroty občakávať nemôžeme — kým nepride jeden ostrý vietor — ktorý všetko zmete, čo je nám nepriateľské.

My len nasledujme dobré rady tých, ktorí nám ani kukurice, ani zemiaky, ani mosty nesľubujú, ale sľubujú pravdu, ktorá pre nás na tento čas utlačená jest.

Ale prinde čas, že i tá vstane z mrtvých — jako sám Kristus stal — a my vtedy budeme sláviť slobodu a rovnoprávnosť.

Jano Zbúdy.

Odhalený, ľud mamiaci, liberalismus.

Demokracia liberalismu.

Skúmajme-že teda, jaká je ľudovláda (demokracia) liberalismu, s ktorou sa tak chvasta! Odpoveď je veľmi ľahká. Jeho ľudovláda je škrupina bez jadra, výraz bez obsahu. Lebo však každodenne zkusujeme, že neukrotiteľne prenasleduje všetky tie triedy, ktoré na základe prírodného vývinu prevyšujú národný ľud a tak istým oprávneným a mravným základom vládzu. S nízkymi triedami ľudu nemá žiadne dočinenie, nevšima si ich a zle s nimi zachádza — okrem času volieb, v ktorom potrebuje ľud, a tak sa ho i usiluje k sebe pritiahnúť pňážnymi mešcami, prostriedkami vlády, slobodu pripomínajúcimi heslami, sľubovaním kňazských statkov.

Triedu robotníkov nechráni proti triede kapitalistov, ba ešte i obmedzujúcimi zákonmi usiluje sa robotníctvu na škodu byť, miesto toho, že by trokosť jeho stavu znižoval, a ho tak osožnou čiastkou spoločnosti učinil. Ročníkov s úmyslom zanedbáva, a úpadku vystavuje milióny takých, ktoré krvopotne obrábajú zem.

Prostredným rozmerom odanenia docieľuje to, aby dane väčším dielom nižšie triedy spoločnosti znášať musely. Všetmožným podporovaním veľkých priemyselníkov, chleba zbaví tých všetkých, ktorí len v malom môžu svoje remeslo konať, pretože nemajú kapitále. Hrdo sa chvasta, že je bojovníkom slobody duchovnej, a predsa boj zkázy vedie proti každému kladnému náboženstvu, keď všetky vidiny prenasledujúc, chce pokoleniu ľudskému natisnúť o svojej vznešenej podstate navymýšľané rozprávky.

Bezradostné učenie liberalismu — jako vidíme — nemôže byť za vidinu (ideál) považované, a tak ono podkopávajúc všetky jestvujúce vidiny, tie najnižšie triedy ľudskej spoločnosti zbavuje toho najdrahšieho pokladu vidiny to, ktorou je opanované srdco ľudu, a tak nezmenšuje jeho duchovné imanie, pretože — ako to dobre vieme — ľud nemá ani času, ani schopnosti k tomu, aby sa s teoriami mudroslovía zaoberal, aby ich i zrozumel. Bez vidín ale len zviera môže beh života biedne prekonať.

Pravda, je toto čudná demokracia, ktorá nižšie triedy ľudského pokolenia nielen hmotne pustoší, lež i mravného základu, a prostriedkov duchovného pokroku zbavuje? Jestli len

nepokladáme za morál „verím v nič“ alebo verím vo všemohúcnosť štátu a jeho mužov, lebo v skutku tak ďaleko chce on doniesť ľud; či ale také náboženstvo je dokonálejšie a vznešenejšie od Kristovho?

Keď ale všetkým triedam, ktoré národ tvoria, do očí hľadíme pri svetle liberálneho panovania, ktorej — že triedy záujmy on tedy zastáva? Odpoveď je veľmi ľahká? Bezzákladne gšefty robiacich veľkých kapitálov, záujmy gšeftovania bursy, ktorá nazdor tomu, že väčšinou verejného ímania národného vládne, skoro žiadnu daň neplatí, nemá podielu v ťarchách štátu, v stranej obrane jeho ale anc, ba až priveľmi. Podporuje medzinárodný priemysel veľký, keď vo svojej hospodárskej politike všetky druhy dorábania podriaďuje veľkému priemyslu. Pravda obdivuješ, ctený čitateľu, túto divnú ľudovládu liberalismu, ktorou — no za dobré peniaze — úplne obchádzajú veľkú väčšinu nevzdelaného ľudu, zastáva tú najbohatšiu triedu, ktorá panuje nad celou spoločnosťou a pomocou svojej ústrojnosti všetko vyžítkuje? No, ľudu drahý, buď len liberálnym teda!

Podáva: *dr. Čachtičan.*

POLITICKÉ CHÝRY.

† Imrich Széchényi. Góf Imrich Széchényi, bývalý berlinský veľvyslanec zomrel 11-ho marca v Judapešti. Narodil sa roku 1825. Čo veľvyslanec do Berlína bol poslaný r. 1878. Civilné manželstvo páčilo sa mu, prijal ho v snemovni veľmožov. Šyroch synov nechal po sebe.

Szalavszky zle pochodil. Szalavszky súboj mal v Bpešti 11. marca, lenže guľka pištole od ľvánku vystrelená pod kolenom vbeha mu do nohy tak, že hneď zamrel. Rana je nebezpečná; v nemocnici červeného kríža ho opatrujú. Občania v Trenčiansku a v prešporskej stolici doista plakať budú, keď toto počujú, a vieme, že tisíc a tisíc zdychov pojde tam do neba, aby ich vrele milovaného hl. župana Pán Boh čím skorej uzdravil a ím navrátil. Keby ho tak Pán Boh na druhý svet povolal, nevieme, čo by robiť tie dve stolice bez neho.

Protí kňazským statkom Gazdovskému spolku v békésskej stolici proti socialismu odporúča bývalý fíispán kňazom statky odobrať. Tieto statky odobrať. Tieto statky treba vraj na parcelly podeliť a socialistom dať, aby potom pokoj bol. Ten chudák, tuším, nikdy nečítal deje, lebo v protivnom páde musel by vedieť, že kde sa dovčúľku ukradly cirkevné statky, chudoba nikde nič nedostala, lež len bursoví špekulanti. Pri veľkom odpredaji statkov totižto za lacný groš ten príde k ním, kto groše má. Lenže kto má u nás groše. Bursári, ktorí radom skupujú aj

pánske statky, a nekupuje ich chudoba po parcelách. A chudobe čo by zostalo potom? To, že novú príražku by jej šlahli na vydržiavanie duchovenstva. Lebo však aj kňaz len musí mať dačo, aby vyžiť mohol.

Dr. gróf F. Zichy a dr. O. Marsovszky. Vodca uhorských kresťanov následovný list poslal ľudákovi Ondrovi Maršovskému.

Ctený Priateľu!

Neviem, či zadáš petíciu proti lendvajskej volbe. Proti moci a peňazom ťažko je bojovať pri takej medzičasnej volbe, takej politickej strane, ktorej jediným základom je viera a pravda, láska k ľudu a vlasti.

Spokojne a seba povedome pamätáme na tvoje účinkovanie v snemovni vyslancov. U teba vždy sme obdivovali úprimnosť a tichosť. Tvoja rada na poradách vždy vážna bola. Vážili sme si ťa my a kresťanské obecnstvo.

Nepochopiteľné je to neoprávnené nepriateľské jednanie, ktoré tvoju 800 hlasovú väčšinu zničilo, a mocou peňazí a moce do menšiny ťa doniesli.

Doprajte nám, Bože, lepších dní dožiť sa. Prosím ťa nezriekni sa boja; my tiež máme nádej tebou v snemovni vyslancov jednúc vládnuť.

Úprimný priateľ a čiteľ tvoj
v Budapešti, 11. marca 1898

Dr. gróf Ferdinand Zichy.

Petícia proti varinskej volbe. V tridsiaty deň bola zadana petícia proti varinskej volbe. V tejto petícii pospomínané sú všetky tie kúsky, pomocou ktorých kanonik Roszival zvíťazil.

Biskup a socialismus. Salmársky biskup, Julio Meszley vydal pastiersky list proti socialismu. Prosí svojich kňazov, aby všemožne usilovali sa cestu zamedziť tejto plige proti viere a vlasti namerenej.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 9. marca.

Na žiadosť Apponyiho prečítaný bol list Eugena Zichyho, v ktorom tento pýta prepustenie na jeden rok, ktorý v Asii chce prekonať, aby vyskúšal miesto, zkeďiaľ *Madari* pošli. Predseda Szilágyi praje tomu gófovi, aby prospech korunoval namahanie jeho. — *Madarász* žiadal aby v snemovni vyslancov nebolo zasadenie od 14. do 16. marca, lebo v tomto čase vraj neodíšu vyslanci a otcania zaujatí budú s demonštráciami Bánffyho (Vyšňavky; To je sviatok), k tomu ale privolil, aby 15. marca nebolo zasadenie. A Bánffy neodstúpil od tohoto navzdor návrhu Horáiskeho a Móczyho. Že Bánffy zvíťazil nad ľavičiakmi, samo sebou sa rozumie. V istej hlavnomestskej záležitosti interpelloval Ludevít O'ay, s čím koniec vzalo zasadnutie.

Zasadnutie 11. marca.

Sišlo sa asi 50 vyslancov. Pojednával sa zákonný návrh o slávení 50-ročnej pamiatky toho, že

prvý krajinským snemom vyneseny zákon potvrdený bol. Mameluk *Žigárdy* vycifrenou rečou ho odporúčal. — Fraňo *Kossuth* žiada slávenie vojny za slobodu, a preto žiada, aby sa to 15. marca stalo. A preto je proti tomu, aby 11. apríla stalo sa to. Eugen *Polcner* pokračoval v *Kossuthovej* nóte. — A. *Apponyi* povedal, že dnes v Maďarorságu o slobode nemôže byť ani reči. Tu je vraj čas nie slávnosti, lež do seba vstúpenia a činenia pokánia. Veľa chýb spomenul zo zákonného návrhu. Navrhuje, aby vyslal sa výbor z 15 členov pozostávajúci, ktorý by lepšiu osnovu složil. — K. *Eötvös* to isté žiadia spolu ale aj to, aby v tom výbore aj veľmožovia nachádzali sa. Osnova toho návrhu medzi literárnymi dielami je vraj taká, jako kaša medzi jiedlami. — Hlavný mameluk *Bánffy* zastával sa. Nechce, aby nový výbor bol vyslaný, lež nazpät treba ten zákonný návrh poslať k výboru pravosúdia (*Sriech*). Vtipne rečnil herský ľudák *Ján Asbóth*; vyslovil sa, že sloboda je platná len pre tých, ktorí okolo zlatého teľata tancujú. Keď ešte aj iné trpké pravdy na oči vyhodil vláde, pripojil sa k návrhu Apponyiho. — *Polónyi* tiež Apponyiho návrh prijal. Žiada, aby *Kossuth* čo mučeník oslavovaný bol. — A. *Barabás* žiada, aby tá slávnosť 15. marca bola, tiež si osvojil návrh Apponyiho.

Zasadnutie 12. marca.

Neodvisliak Fraňo *Sima* vyslovil sa, že tento rok nenie na oslavovanie suci, lebo celý národ je rozhorčený. — *Inrich Szivák* rečnil proti 15. marca. On ani to nežiada, aby len zákonný návrh k výboru pravosúdia bol nazpät poslaný. — G. *Rohonczy* navrhoval, aby toho roku 11. apríla, neskorej ale 15. marca bolo to oslavovanie. — A. *Apponyi* znovu žiada, aby ten zákonný návrh prepracovaný bol od dajakého výboru, lebo ten návrh nezodpovedá verne histórii v tej časti, kde o smutných udalostiach je spomienka. — *Bánffy* ale neprivoil k tomu, aby Apponyiho návrh prijatý bol; odpis na kráľa vraj osobitne bude sa pojednávať, a preto prosí zákonný návrh prijať. Celá s em veň ho prijala. Nasledovaly interpellacie a pojednávanie prosieb. Veľký mameluk *Erdélyi* odpovedal *Mócsy*mu. Ukrutný krik bol, nikto nepočul ani slova. Ľavičiaci preto robili taký krik, lebo dľa denného poriadku odpoveď ministra nasledovať mala až po pojednávaní prosieb. Na konci zasadenia herský ľudák *Mócsy* dakoľko poznámiek učinil na reč veľkého mameluka.

Zasadnutie 14. marca.

K. *Eötvös*ovi ľúto je, že ministerpredseda nenie náchylný žiadnej zmeny prijať. Odpis dôkladne rozobral a cieľ mamelukov na posmech obrátil. Z toho návrhu vraj nenie možné dačo dobrého vyviest. Navrhuje, aby tú päťdesiat ročnú slobodu aj vojsko a cirkev povinné boli oslavovať. Bánffy ani len jednu písmenu neurčil z návrhov *Eötvösa*. Veľmi na krátko a ani prehovoril. — A. *Apponyi* prijal ten návrh *Eötvösa*, aby sa vpisalo, že zakonodarstvo r. 1848. na istejši základ založilo našu državnú neodvislosť. Apponyiho návrh prijali *Kossuth* a *Ján Asbóth*. Bánffy ale proti tomu vystúpil. Mameluci odmrstili návrh Apponyiho. Druhý odsek bez dohady bol prijatý. Pri pojednávaní odpisu Apponyi žiadal, aby ho výbor znovu prepracoval. Alebo najlepšie by bolo na Falka sveriť ho. Bánffy protivil sa žiadosti Apponyiho. Mameluci Bánffyho žiadosti vyhovel hlasovaním.

Kto číta, rozumej. Matth. 24.

(Dokončenie.)

A sv. Apoštolovia, učedníci Pána poslúchli, plnili, boli dľa príkladu svojho Majstra nebeského tiež antisemíti. Príklad Pána Ježiša a sv. Apoštolov, jak sa samo sebou rozumie nasledovala a nasleduje i sv. cirkev katolícka. Cirkev Kristová sv. to cirkev katolícka bola prvou a najrozhodnejšou antisemitickou organizaciou a to preto, aby uchránila svojich príslušníkov, svojich veriacich, svoje diatky pred morálnym i materialnym zbiedačením od židov, *z lásky ku bližnému*; aby zachovala neporušené učenie Kristovo i mravnosť. *Kresťansko-katolícky antisemitizmus založený je na láske k bližnému na sebaobrane kresťanstva proti talmudistickému židovstvu*, tento náš Antisemitizmus je oprávnený a musí zvíťaziť.

Každý kresťan katolík a tým viacej katolícky kňaz za príkladom Pána Ježiša Krista, sv. Apoštolov, sv. Otcov cirkevných a svätej cirkve katolíckej má a musí byť antisemita; bo ináčej neni hoden byť kresťanom katolíkom, neni hoden byť kňazom. Žiadať od katolíckeho kňaza, aby boli filosemit, aby sa so židákami pajtášil, bratrickoval, milkoval. Jaké následky má milkovania ovečiek s vlkami, to vieme, a jaké následky má milkovanie kresťanov so židákmi, to už tiež vieme, máme toho smutnú zkušenosť u nás v našom sožidovštenom Maďarorságu. Jako vlk nikdy nebol, ani nebude priateľom ovečiek: tak i žid nikdy nebol, ani neni, ani nebude priateľom kresťanov. Jako vlk hľadá všemožne ovečku zahubiť, zkažiť, zničť, zožrať: tak i žid hľadá všemožne kresťana i mravne i hmotne zahubiť, zkažiť, zničť, zožrať, veď mu to tak učiniť i jeho náboženstvo — talmud — káže. Žid bol, je, a zostane až do skonania sveta tým najhľavnejším, tým najzúrivejším nepriateľom Pana a Boha nášho Ježiša Krista, jeho sv. Cirkve a kresťanov, zvlášte ale katolíkov. Žid sa spojil i sosamým belzebubom oproti Kristu a jeho sv. Cirkvi. Ba, za našich časov je už skutočne s nimi v tom najtuhšom, najintimnejšom, nerozlučiteľnom spojení, lebo je spojený so zlorečenou, kliatbou Božou ztíženou ohavnou sektou zednárskou, ktorážto sekta je Cirkev satanášová, satanáš je hlava tejto prekliatej sekty. A hľa žid s touto satanášovou sektou, s belzebubom spojený, ruka v ruke pracuje na zkaze, záhube, a zničeniu sv. cirkve Kristovej, a na mravnej i hmotnej zkáze, záhube i zničeniu kresťanov.

Kresťania nemuseli by dnes stonať zapriahnutí v ťažkom jarme židovského pánstva, nemuseli by dnes upeť, vzdýchať v tyranskom

otroctve židovskom, keby bývali dbali a poslušni svojej duchovnej Matke sv. cirkvi katolíckej, keby jej nariadenia, jej zákony v príčine obcovania so židami zachovávali. Boj, ktorý sa dnes vedie proti židom, neni tak trestom na židov, ale na kresťanov. Železnie refaze, železnie oková, ktorými kresťania od židov sputnaní sú, ukuvala jejich neposlušnosť v oči jejich duchovnej Matke Cirkve sv., Cirkve sv. jako najlepšia a lásky hodná Matka už hneď z počiatku strachovala sa toho, že by jej diatky mohli na svjej viere ujmu utrepeť a obcováním so židami svedené byť, aby svoju matku odstrčili, alebo aspoň menej milovali. Sväta Cirkev bola síce voči židom snášanlivá, ba neraz vzala ich i v ochranu, za čo sa jej ale vždy len ohavnou nevďačnosťou odplatil a i nyrí tak odplácajú, kde a jako len môžu, hany a potupy na ňu kydajú, svoje židovské slintaniny na ňu chriajú, ju zahubiť, zkažiť, zničť sa usilujú. Hovorím, že cirkev sv. bola síce voči židom snášanlivá, ba neraz vzala ich v ochranu; *avšak nikdy a nikdy nedovolila, aby jej diatky, katolíci so židami vjedno pospolu bydlili, bývali*. Preto i vydala tie hore vypísané nariadenia, zákony, ktorými veriaci, katolíci, jej to diatky dostatočne sú poistení assekurovaní oproti židom. O, keby len kresťania tieto nariadenia, tieto zákony sv. cirkve verne tak zachovávali! Ponevác ale kresťania tieto zákony, tieto nariadenia sv. cirkve, duchovnej svojej matky nezachovávajú, ale ešte jakoby na vzdor, na truc svojej matke činia, so židákami obcujú, s nimi sú intimní pajtáši, s nimi sa bratrickujú, milkujú, preto musia pykať, t. j. kresťania za trest svojej neposlušnosti ku svojej najláskavejšej matke, musejú to ťažké jarmo pánstva židovského znášať, musia v tom tyranskom otroctve židovskom stonať, upieť. A v tomto tyranskom židovskom otroctve stonať, upieť, to ťažké jarmo židovského pánstva znášať, trpeť budú a musia kresťania do toho času, dokiaľ v tej neposlušnosti ku svojej duchovnej matke, sv. cirkvi katolíckej sotrvávať budú. Len potom, ale prv nie, len potom budú kresťania z ťažkého jarma židovského pánstva vyslobodení, z tyranského židovského otroctva prepustení, keď budú duchovnú svoju matku sv. Cirkev poslúchať, keď budú tie zákony, tie nariadenia, ktoré im ona voči židom zachovávať prikazuje, verne svedomite zachovávať plniť budú, do toho času na oslobodenie z tyranského otroctva židovského ani mysleť.

Že na vyslobodenie Kresťanov z otroctva židovského do toho času ani mysleť, to sa dá nevyvratne dokázať i zo sv. písma.

Bolo to ešte r. 1880 keď časopis: „Histor. polit. Blätter“ dňa 1-ho júna priniesli na ukážku zo spisu p. J. Albertus-a „Die Politik im Geiste des Katholicismus“, z neho zaiste zaslúži tento úryvok tu sdeliť.

Najprv poukazuje spisovateľ na právo prvorodenstva a autoritu patriarchov jakožto náčelníkov celej čelade lebo kmeňa, o čom vedľa dejín národu pohanských jasne tiež písmo sv. starého zákona svedčí. Noe mal troch synov: Sém, Chám a Jáfet. Dľa práva prvorodenstva obdržal Sém prednosť pred bratmi a požehnanie od otca svojho Noe. Z potomstva Semovho po práve prvorodenstva vzešiel Abraham praotec národa židovského. Po práve prvorodenstva vyvolený je národ židovský, aby uprostried neho Messias sa objavil, Vykupiteľ sveta. A teprv tenkrát, keď boli židia zavrhlí Ježiša Krista, pozvaní sú pohania ku hostine kráľovskej a vyplnilo sa proroctvo, ktoré vyslovil Noe, reknúc: „Rozšíriš Boh Jáfela a až bydlí v stánoch Semových“. Genes. 9: 27.

Synovia Jáfetovi tudiž vládu sveta majú jedine z tej príčiny, že dobrovolne vnišli do ríše milosti Kristom založenej t. j. do cirkvi Kristovej, do ktorej vníť židia sa zpečovali, nechceli.

Len jako kresťania sú tedy Jáfetovci prvorodencom celého sveta oboru. Kedykoľvek a kdekkoľvek od kresťanskej viery sa odchyliac ku stariemu pohanstvu sa navracujú, tam týmže okamžikom na vrch vystupuje staršie prvorodenstvo Semítov, im vládá zemská svetská pokúď náleží, pokúď národy — kresťania — nechcú vernými zostať ríši milosti, čili sv. cirkvi Kristovej. Odtiaľ vysvetľuje sa úkaz, v dejinách zaiste pamäti hodný, že v tej samej miere, v jakej štáty europejské náuky kresťanskej sa vzdávajú, učenie Kristovo, učenie sv. Cirkve Kristovej nezachovávajú, židia v štátoch týchto nadvládu zemskú, hmotnú nabývajú. Máme toho smutný dôkaz zvlášte v našom sožidovštenom, sozedenárštenom Maďarorságu, v ktorom židia sú páni, kresťania ale jejich otroci.

Stonajú veru mnohí pod ťažkým jarmom židovským, vzdychajú v tyranskom otroctve židovskom a prajú si vrúcne, aby náprava v tej veci sa stala. Avšak náprava sa nestane, ani sa nemôže ináčej stať, len keď sa národy zase uchýlia pod zástavu viery Kristovej, keď sa s telom i s dušou privinú ku svojej duchovnej Matke sv. cirkvi katolíckej a si ju ctíť, vážiť, milovať a poslúchať budú, jako dobré zdarnie dietky lásky plnú Matku svoju.

Kde však národy Krista zapierajú, sv. cirkev Kristovu — katolícku — prenasledujú, kde ešte sami kresťania s úhlavnými nepriateľmi

Kristovými a jeho sv. cirkve, so židovskozednárskou, liberálno-tatárskou haveďou, sberbou to satanášovou za jeden remeň fahajú, jako sa to u nás v Maďarorságu deje, kde len materialismus, hmotárstvo a mamon vládne, tam po práve prvorodenom vládá Semitom t. j. židom náleží a nikto im vládu tú z rúk jejich nevyrve, neni tej moci, ktorá by im tú vládu z rúk jejich vyrvala; tú vládu im z rúk vyrve jedine, keď sa národy uchýlia pod zástavu viery Kristovej, keď sa s telom i s dušou privinú ku sv. cirkvi Kristovej. Ja si z hlbín uprimného srdca žiadam, aby všetky národy a menovite tu v Maďarorságu tak učinily, pod zástavu viery Kristovej sa uchýlili a s telom i s dušou ku sv. cirkvi Kristovej sa privinuly, a tak z otroctva židovského vyslobodené boly. Ja si z hlbín uprimného srdca môjho prajem: aby tie hore uvedené nariadenia a zákony cirkevné a múdre pápežské ustanovenia v príčine obcovania so židami nezostaly na náš život len jako mrtve litery; ale nech sa stanú telom, nech naberú ohňa a života, a z kazateľnic i rečníckych miest nech sa ozývajú jako múdre poučenia a jako nadšené povzbudenia ku konaniu povinnosti oproti sebe, oproti blížnému, oproti národu, oproti vlasti, oproti ľudstvu. Môže-li sa nepriateľ náš spojovať proti nám v rozličných „Allianciach“ jako v Alliancii israelitskej, komunistickej, anarchystickej, nihilistickej, komunistickej, anarchistickej, nihilistickej a Pán Boh vie v jakých ešte iných alianciach, môžeme sa my spojiť tiež v alianciu pod zástavou Kristovou na obranu našu, veď cirkevné právo trebárs by bolo i ponekúď ustúpilo terajšiemu právu občianskemu, má pre nás kresťanov a katolíkov viažuci významení ten, že nás učí, jakými sme v starých dobách boli, jak verne sme pri sebe stáli, jak sme sa milovali, a nyni jak sme trestaní a železnými okovami sputnaní od židov a to preto, že sme boli a sme neposlušní duchovnej Matke svojej, sv. cirkvi Kristovej, sv. to cirkvi katolíckej.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Postrieľaný hlavný župan.

Julius Szalavszky, prešporský a trenčiansky hlavný župan postrieľaný leží v nemocnici. Ozkár Ivánka, vyslanec strany Apponyiho, strelil v súboji (duell) na fõišpána Szalavszkého a tračil mu tam, kam cielil, do ľavého kolena. Gulka z pištole vpárala sa pod kolena hlavného župana. Vpárala sa silno do kosti, a lekári nemohli ju hneď vyňať. Pána fõišpána i s gulkou v kolene zariesli do nemocnice.

Sem prišli ho navštíviť a súštrať svoju vysloviť poprední mužovia liberálnej strany. Poraneného fõišpána navštívili ministri, vyslanci, priatelia. Navštívili ho trenčianski ablegáti, medzi nimi v prvom rade Ďuro Kubínyi, Šmialovszky. Uponížil sa k postrielanému i nový varínsky vyslanec, Štefan Reszival, ktorého voľbu petíciou (protestom) zase napadli voličia ľudovej strany. No ponáhal sa k postrielanému i Adolf Pechány, rodom z Illavy, kedysi žiak slovenského, zniovského gymnázia, teraz professor a horlivý oddanec liberálneho „Opravdového Kresťana“. Ba prišiel ku strelenému i Ján Szeghy, slúžny z Čace. Nevedno, či spomenul ten čačiansky záškrť, pre ktorý zakázana bola zábavka v katolíckom kruhu.

Raneného hlavného župana zaiste tešilo, keď priateľov a čitateľov svojich videl pri sebe. No radovať sa nebude žiaden verný kresťan nad tým, že Szalavszky guľku dostal do kolena. Lež povedať sa môže, že pán fõišpán sám si je príčinou svojej boľastnej rany. Keď ho v novinách „Hazánk“ a na sneme obrazili, preto nemusel sa v duelli pištoľou strieľať. Na to je zákonný súd, aby urazenie potrestal. Duell (súboj) zakázaný je prísno nielen zákonom cirkevným, lež i zákonom krajinským. Dosť smutno, že páni vyslanci, bez rozdielu strán, cestou zákonom zakázanou, cestou súboja hľadajú často napraviť a potrestať urazenie, svoje. Veď i smiešne je to, keď práve ten, kto bol urazený a kto na súboj vyvolal, ten k urazeniu svojmu dostane ešte i guľku do kosti. K urazeniu česti pripojí sa i guľka v kosti. A potom má byť všetko v poriadku.

To nahliadnuť musí každý, že protizákonným spôsobom súkromná česť nemôže sa napraviť. O česti pána Szalavszkého nič nemôžeme ani nechceme hovoriť. Každému, teda i županovi Szalavszkému, drahá musí byť osobná česť a dobré meno. My nechceme ani nemôžeme súdiť, čo a koľko je pravdivého v tom, čo proti Szalavszkému popísal nitriansky statkár nebohý Ladislav Benkeõ. My len to zazlievame pánu Szalavszkému, že nie pred zákonný súd, lež pred zakázaný súboj niesol záležitosť svoju. Prepodivné je že vláda nenútila v novinách napadnutého župana, aby súdnym výrokom očistil sa zpod vecí starodávnych a teraz v novinách obnovených. Postavenie hlavného župana a kráľovského radcu zaiste požaduje, aby Szalavszky čisto stál pred svetom. Jestli p. župan má dôkazy — čo dopúšťame — svojej nevinnosti, prečo nevolal pred súd statkára Benkeõ-ho a prečo nežaloval noviny „Hazánk“?

Toto isté pýtal sa v snemovni i ľudový vyslanec, Štefan Rakovszky. Pán minister vnútra odpovedal, že on Szalavszkého drží za hodného, aby i na ďalej zostal županom. Lenže minister nemôže nahradiť výrok súdu. Cítil to tuším i pán Szalavszky, preto na súboj vyvolal Rakovszkého, s ktorým sa už raz striedal. Rakovszky hotový bol k súboju, lež len vtedy, jestli čestný súd vypovie, že Szalavszky nič nezameškal,

keď na otázku nevolal noviny „Hazánk“ alebo statkára Benkeõ-ho. Teda zase súkromný čestný súd, a nie zákonný súd rozhodnúť mal nad Szalavszkym.

No čestný súd nedokonal nič, preto Rakovszky nechcel sa biť so Szalavszkym. Priatelia liberáli pomáhať chceli pánu fõišpánovi, zvláštne pri voľbách zásluhy si nadobudnuvšiemu. Liberál Daniel pýtal sa v snemovni ministra, že čo bude so Szalavszkym? Minister odpovedal, že je všetko v poriadku. Na to ozvali sa vyslanci opposície, menovite Oskár Ivánka, že nesúhlasia s odpoveďou ministra. No liberáli odhlasovať chceli, že vec Szalavszkého už je usporiadaná. Teda svojou istou väčšinou pomôcť chceli zaslúžilému fõišpánovi. Na miesto súdu súdil zase snem a odpoveď ministra v známost vzal. Lenže len liberáli hlasovali, pretože všetci ablegáti opposície do chlapa vyšli von, keď hlasovalo sa nad Szalavszkym.

Toto rozhorčilo Szalavszkého. Pomáhať si chcel zase súbojom a preto vyslanca Ivánku na súboj vyvolal. Ivánka tiež nechcel sa biť so Szalavszkym, kým tento na rytiersky spôsob neusporiada veci svoje s novinami „Hazánk“, taktiež i s Benkeõm a Rakovszkym. Szalavszky ešte viac rozhorčil sa, keď Ivánka nechcel sa biť s ním, čo s rytierom. Preto verejno v novinách povedal Ivánkovi, že Ivánka lhal a preto ho Szalavszky opovrhuje. Ivánka za toto urazenie na súboj vyvolal Szalavszkého a 11-ho marca do kolena mu strelil.

Raneného fõišpána odniesli do budínskej nemocnice, Ivánka ale svedectvami dokazoval v novinách, že Szalavszky bezzákladne mu ubližoval takým vraj hlasom a spôsobom, „akým nenie v obyčaji v slušnej spoločnosti“.

Toto je, hľa, priebeh záležitosti pána Szalavszkého.

Noviny peštbudínske všelijako píšú o postrielanom fõišpánovi. Liberáli ho lutujú, opposícia nenarieka veľmi nad ním. Noviny „Magyar Állam“ v čísle 59. poukazujú na ukrutnosti, v stolicích Szalavszkého počas volieb spáchané. „Keď prosia polutovanie pre raneného, nech počítajú najprv tie obce, ktoré poriadok Szalavszkého zanesol do hrobitova, uložil na nemocné lôžko.“ Ďalej takto píšú: „Zabúdzajú, že nielen ľudová strana a opposícia prenasledujú Szalavszkého, ale i on prenasledoval opposíciu, a pretože on začal užívanie nezákonných prostriedkov, nik nemôže zazlievať, keď i opposícia bráni sa proti tým strašným mravom, ktoré Szalavszky započal, a ktoré nemožnými robia ústavné voľby v Uhorsku.“

Prečo vraj nedali súdiť vec Szalavszkého od súdu, lež pred čestný súd, pred snem zanesli vec, aby hlasovaním rozhodli také činy, nad ktorými len súd povolovaný je súdiť? „Slovom, vždy len stranníku politiku, pištoľ, čestný súd, snem nachádzame v rehabilitácii (ospravedlňovaní) Szalavszkého, ale nikdy na základe skutkov súdiaci súd Táto politická spoločnosť

hriešna zašla až tam, že urážajúcim listom napadli toho človeka (Ivánku, prekl.), ktorý v tejto krajine právo súdov bránil.

„Súboj sa dokončil, Szalavszky dostal ťažkú ranu. Ale či s týmto vybavené sú už obžaloby Ladislava Benkó, či premenily sa udalosti, súdne listiny a skutky, vzťahujúce sa na roky? Nie, ohľadom týchto súboj nemôže ani osvobodit', ani odsúdiť.“

Takto píše „M. Állam“ o súboji Szalavszkého. No my ani najmenej nechceme súdiť nad osobnými záležitosťami pána főišpána. My odsudzujeme každý súboj, čo pošetilosť, a preto nič neteší nás tá gulka v kolene pána Szalavszkého. Nás tešilo by len to, keby pán ranený főišpán rozmyšľal nad svobodom a právom ľudu a nad tým, že „Pán Boh nie je náhlivý, ale pamätlivý.“ Kým sa pánu hlavnému županovi koleno zahojí, dost bude mať času k rozmyšľaniu.

—k.

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.
(Pokračovanie).

Ondrej Misata (Piecka) 11 korún; Pavel Verlich (Prievidza) 8 kor. 80 hal.; Ján Racsko (Čík sv. Šimon) 1 kor.; Ruženský spolok (v Brezovici oravskej) 11 kor. 14 hal. Pavlaš A. (Bp.) 2 kor.; Juraj Horváth (Csév) 25 kor. 26 hal.; prv vykázaná summa: 652 kor. 46 hal.; tedy do hromady to urobí 711 korún 66 halierov.

V Budapešti, 18. marca r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

Veľkopôstny vzdych.

*Ó najmilejší Ježišu,
čo zniešla tvoja pre mňa láska!
A môj nevďačný, spurný duch
tvoju velebnosť večne práska.*

*Opustils' lesklý neba trón,
do biednych jasiel vtiahols' chlieva.
A moja pýcha, nadutosť
kalom ta hriechov hej oblieva.*

*Božskej múdrosti, pravdy klík
zaštiepils' pusteť mi do duše.
A hadie zlosti žihalo
hryzie ti ňadra, hnevno kúše.*

*Složil si slávy korunu,
mňa pomazal si zeme kráľom.
Ja kupčím s tebou lakomec,
korún sa zisťný hnusným Báľom.*

*Pre mňa celučký život tvoj
žiaľ, útisk, súžba, krivda kvári.
Ja nezbedný červ opluvam
a flinkujem ti krásu tvári.*

*Zhyniem nehodný mizerák,
ak neožiariš cestu pravú.
Preds' ukrutný ja zúriviec
tínie ti v svätú vbijam hlavu.*

*Skytols' mi lieku, ľahoby,
mdlémus' drzé sňal otroku jho.
Ja mrskám, kopem dobrotu
a ziapem vzteklo: ukrižuj ho!*

*Ľahodný pokoj, miers' mi dal
a požehnania chlmy, stohy.
Moja prekliata sverejnoscť
jedom ti víta ruky, nohy.*

*Všetkos' mi nechal, čo si mal:
milosti, sily, blaha hoje.
Ja besným, ostrým oštepom
prekálam nežné srdco tvoje.*

*Ó milosrdný Ježišu,
daj očiam mojím slzi nával,
bych brh pokleskov, kopu vin
u križa tvojho oplakával.*

Dlhomír Poľský.

„Kto inému jamu kopá“

V jednej dedine blížej Frankobrodu (v Nemecku) pri rieke Odese prebývala manželka istého vojaka, ktorý r. 1806. 14. okt. v onej strašnej porážke u mesta Jeny pod prvým Napoleonom bojoval, kde jeho pluk, v ktorom slúžil, veľkú ztratu utrpel, a medzi tými, ktorí boli padli, i nadrečený vojak od Frankobrodu bol by býval spomenutým.

Žena jeho dľa obdržanej zprávy domnievala sa byť „vdovou“, preto sa nezadiho opäť za druhého muža vydala, a sice za jedného roľníka v tejže obci, v ktorej hneď s prvým mužom svojím živá bola. A však náhoda to tak chcela, že oný prvý manžel nebol vo válke zabitým, iba raneným, a prindúc do zajatia francúzskeho, bol v nemocnici vyhojený, a potom prinútený s francúzskym vojskom do Španel tiahnuť.

I podarilo sa mu zo Španel uprsknúť, odkiaľ bez všetkého nadzdanja sa svojej ženy v noci domov prišiel, a na dvere volakedajšieho príbytku svojho zaklopal. . . .

Vlastná manželka jeho mu otvára, on sa veľmi raduje, že sa shľadali . . . ona ale ostala strašne zarazenou nad spatrením prvého muža, ktorého dávno za mrtvého pokladala. Konečne prišlo, keď sa aj druhý manžel objavil, s oboch strán k nevyhnutnému vyjadreniu, a koniec všetkého vyjednávania bol ten, že starý manžel žiada iba *na túto noc* o prístrešie až do zajtrajšieho dňa, dokladajúc, že vec a celú tú právu predložiť bude museť súdu. Povoľeno mu tedy tej noci tam zostať, a seba po tak trápnej ceste odpočinúť.

Náš unavený počestný zaraz tvrdo zaspal; nie ale manželka jeho s druhým mužom svojím. V tichosti uradia sa títo spolu o *zavraždenie* prichodzieho, bo vyzrazenie zločinu toho zdá sa im tým menej možné, ponevác prvý manžel bez toho za mrtvého vôbec považovaný bol, a *návrat* jeho v noci od nikoho *spozorovaný* nebol.

Prepadnú tedy spoločne spiaceho, a silou mocou zahrusia; potom mrtvolu do vreca (pytla) zašijú a dobre zatmy pred o dňom zanesú ku vzdálenejšiemu rybníku, aby ho v bahnistej priehlbine pochovali, a tak všetku známku zločinu svojho *na vždy odstránili*.

Slabé však vreco na ceste sa roztrhne, a noha zabitého von vykukuje . . . žena majúca ihlu so sebou, zašiva — pravda — trasúcou rukou nenadály otvor.

Teraz už prindú s „*bremenom*“ svojím na vysokú hrádzu kolom rybníka, a muž hurtom víha s pleca dolu do bahništa mrtvolu . . . a však nastojte!! spolu s ňou *ubiera sa i on sám ta dolu do hlbiny záhubnej* . . .

Ale čo a jako? . . . tak, bo strachom svedomia zmámená žena sošila na osúdnej tej ceste spolu aj s vrecem *kabát druhého muža svojho*, tak že on farchou mrtvoly fahaný, ztratil váhu, a do hlbiny strhnutý bol.

Náramne uľaknutá táto nešťastnica dá sa do hlasitého bedákania a volá o pomoc; týmto zločin sama vyzradila, a hneď od hrdelného súdu k smrti pokutovaná bola.

Cestou na popravište stále volala: „Kto inému jamu kopá, sám do nej upáda!“ *Jani, učiteľ.*

☛ Cteným predplatiteľom. Medzi ctenými predplatiteľmi „Krestana“ mnohí sú, ktorí prijímajú aj čítajú Krestana, ale platiť zdráhajú sa. A veď vydavateľstvo veľa výdavkov má; redaktora platiť, sadzačov, tlačiarňikov, poštu, expediciu platiť, nenie maličkosť. Nikto nemôže žiadať, aby sme mu zdarma posielali čísla týchto noviniek. Kto behom najkratšieho času nezaplatí dlžobu, novinky prinútení sme mu zastaviť a neposielat ďalej. Čo i sami neradi by sme činili a práve preto prosíme čím skorej našej prosbe vyhovieť.

Kráľovský dvor v Budapešti. Veličenstvo v sprievode viacerých kniežat 10. apríla zas príde do Budapešti na dlhší čas.

Návrat. V Bodzás-Ujlaku 6. marca kalvinka Zuzanna Nichtula i s dvoma dievčencami navrátila sa do lóna cirkve katolíckej. Vyznanie viery složila do rúk Antóna Ázary, tamejšieho farára. — Eванjelíčka Maria Keltos, rod. Kičin 13. marca r. 1898. složila v budapeštianskom Jozefove vyznanie katolíckej viery do rúk kaplána dra Jozefa N. Jandu.

Hospodársky potravný a úverkový spolo- lok v Nemeckej L'upči prestal jestvovať, ponevác nebolo takého, kto by ho bol mohol viesť. Kto by mal ešte dajakú požiadavku proti tomuto spolku, behom šiestich mesiacov nech spraví kroky, neskôr nevšímne sa žiaden nárok.

Peštianska stolica. Valné shromaždenie peštianskej stolice nebude milé ministrovi vnútra. Zadá sa totižto ponos, jak veľiké farchy sú vovalené tymi cirkevno-pitickými novotami. Notári-matrikári vraj ani nevedia, kde im h'ava stojí, tolko práce majú. Spolu ale staváním nových úradov neznesiteľné farchy padajú stolicam za krky.

15. marca. Neodvislá strana vydala na 15. marca príhlas k obecenstvu maďarskému. V 20 tisíc výtiskoch ho rozposlala na všetky strany krajiny, kade len vietor veje.

120-ročný človek. Teraz v marci zomrel 120 ročný sadliak v Arad-Tojási. Behom celého života zdravý bol, len dva dni pred smrťou ležal. Vefa ľúbil rozprávať o minulosti.

Množia sa baptisti. V Biharsku kalvíni premnohí prestupujú do baptistskej sekty. Napríklad v Bagaméri už riadny kostol majú.

Najnovší ritus, čili obrady cirkevné. Kde sa stalo, tam sa stalo, o tom svet vedieť nemusí; dosť na tom, že sa to v Orave stalo. Matrikár kresťan oženil sa dľa spôsobu novomôdneho, a pojal si židovečku za ženičku. Táto, už čo domová pani poslala do súsedov slúžku pre slaninku, jako to u nás hovoria. Slúžka pri tejto príležitosti vyrozprávala u súsedov medzi iným i to, že má ísť ku šachterovi gunára dať zarezat, nadčím zadivená súseďa, pýtala sa slúžky, že načo jej pani slaninu potrebuje, keď že je tak prisná v zachovávaní židovského zákona, že gunára ku šachterovi zarezat posielala. A táto odpovedala jej, že na vyšpikovanie tohože gunára. Nenie-li to dôkazom, že zase nový ritus, čili obrad cirkevný nastal? Čo ale, a ktorý zo výšspomenutej páričky z toho košerného a slaninou vyšpikovaného gunára požíval, — o tom som sa ešte nedozvedel.

Hrozná matka. V Lazárfölde Margeta Rausch porodila dieťa. Muž ju upodozrieval, že to nenie od neho. Toto tak, ako aj hryzenie svedomia tak ukrutne účinkovalo na ňu, že zbláznela, štyri deti zadržala, seba ale obesila.

O 42 millionov viac cikár vypukalo sa v roku 1897., nežli v roku 1896. — Štát ale mal z doháňu 44 mill. 208 tisíc zlatoviek dôchodku.

Piquartovi šabfu chceli poslať uhorskí košeroví hazafíci. Ponevác ale Zólu nielen odsúdili, lež i celý francúzsky národ odvrátil sa od neho; a tak aj

plukovník Piequart je zahanbený, tú za 400 zl. u žida Morica Singera objednanú šabľu neposlali, lež nechali ju u žida, aby ju dakomu predal. Lenže hazafik Singer vyrezal na nej uhorský címer. Čo keď sa dozvedel policajný radca Splényi, prišiel k židovi a zhabal šabľu, lebo vraj len s dovoleným ministerpredsedu má dakto právo uhorský címer na tovare upotrebiť. Mnohí židia zaraz náramný krik a škrekot robia preto.

† **Királyfalvi Mikuláš Glós**, byvalý stoličný prisadník spišskej stolice očistiac dušu svoju v sviatosťiach umierajúcich po dlhej nemoci zomrel v Levoči 6. marca v 84. roku veku svojho.

Dobří vtáci. Eugen Weisz, Max Sonenfeld a Jozef Hyba, mäsiarski tovaryšia v Judapešti kradli mäso z vozov na ulici stojacích. Lenže ich chytili, a teraz títo krivonosí vtáci v chládku nachádzajú sa.

Po deviatich rokoch odhalená vražda. V Uj-Szenteši dostal rychtár list bez podpisu mena, v kto: om ho ktosi uvedomuje, že bohatá vdova Julianna Molnár, o ktorej pred deviatimi rokami každý myslel si, že sama sa zbavila života, od macošných detí otrávená bola arzenikou, aby ony ku jej imaniu čím skorej prišli. Tie deti hneď chytené boli od četníkov, netajily svoj zločin.

Predavač duší. Akýsi Tono Hirschfeld a jeho žena Ula Schneider nehanebným spôsobom vyhovievali svojmu túženiu za peniazmi. Pekné kúsky vyšly na vrch o nich následkom vyšetrovania. Táto židovka totižto s veľkou obľubou zaoberala sa so služebnými devami, ktoré bez miesta boli, nahovárajúc ich a peňszmi nakloňujúc k nemravnému životu. Ešte i do Belohrada poslali títo židovskí vtáci viaceré devy, a za každú dostali 100 zl. r. č. Odsúdení sú: ona na 70, muž ale na 60 dní do väzenia a na 500 zlatých. A títo ešte aj apellovať opovážili sa.

Pekný kvietok. Jozef Stern, ktorý sotva má krstný list, objednať chcel v Bpešti za väčšiu summu tavoru, ale kupec zavčas zbadal, že je on viac krát trestaný kmín.

Dva dobrí vtáci. Gusta Hambergera a Filipa Munka na väzenie odsúdil súd; prvý dostal šesť rokov, Munk ale štyri roky. Skovávali si pokradnuté všeliake veci.

Cintorín pre psov. Istý veľký boháč ešte pred rokom založil v Berlíne cintorín pre psov svojích a svojích priateľov. Nad každým hrobom boli vynikajúce kúsky toho psa napísané. Najchýrečnejší bol jeden pes škótsky, ktorý šesť dospelých a deväť detí vytiahol z vody. Meno jeho bolo Viktor. Teraz ale už je po cintoríne, lebo občania to nechceli trpeť.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adressovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

DOPIŠY.

VARŠAVA, 6. marca 1898.

Vážený pán Redaktor!

Zanechávam na chvíľku prácu, chytám pero, abych niekoľko slov do nášho milého Krestana napísal. Už dávno žiaden dopis nevyšiel v Krestanovi z Varšavy.

Divné čudné hlasy mi urážajú uši. Aj, vaj „co to bedzie? to jest kwalt!“ skučia ruskí jevreji a brady si škrábu, že od východu Moskvy k poludniu Krakova vandrovať musia. Predošlého roku vyše 500 židovských rodín sa k nám do Varšavy dohnulo. Prirodenná vec, že husi, cesnak a cibula v cene poskočily. Varšavskí Poliaci a Rusi sa však tej moskovskej posielky nezľakli. Vedia oni dobre, že keby ich prišlé hajná jevrejské cuclaf, mlsaf, vyjedaf chcely, ruská vláda by tým hladným, pažravým stvorom oči vyškriabala.

Hja ruská vláda vie veľmi delikátne s pájesmi zachádzať. Svedomite pozoruje na to, aby židkovia ľud nevykoristili a s plnými kešeniami von z kraju k susednému Krakovu a do Haliče neuprchlí. Aj, vaj! co to bedzie? To jest kwalt.

Ruská vláda od nového roku monopol nápojov zaviedla. Počet krčiem značne znížila, v každom meste niekoľko monopolných nápojových sklepov otvorila, z ktorých dôchodok štátnej pokladnici prináleží. Vynímajúc piva, chemických, minerálnych vôd, všetok trúnok iba v zapečatených sklienkach dovoleno predávať.

Ruské krestanstvo sa tomuto novému poriadku velice teší. Aj nám Slovákom je to tiež po vôli. Nás hornotrenčianskych Slovákov je tu vyše 400 vo Varšave. Keď v Uhrách vyžiť nemôžeme, nuž tu si hľadáme vzdajšieho chlebíka a tunajšími rubľami udržujeme naše doma nechané famílie a platíme vysoké liberálne porcie. Jedni drotárčime, druhí p'echárčime. Niektorí kotlárstvo sprevádzame, druhí zase sa s košičkárstvom zapodievame atď. Nám teda všetkým Slovákom je vitaným ten nový ruskej vlády pokrok, ktorým dokázala, že na srdci nosí dobrobyt krestanského obyvateľstva.

Pred novým rokom každý 5-ty, 6-ty dom sme mali krčmu pod nosom. Včul len v 3-tej, 4-tej ulici najdeš kdesi monopolný sklep nápojov, kde nesloboda vnútri piť, iba zapečatenú fľašečku si kúpiš a na ulici, alebo doma sa z nej občerstvíš a potúžiš.

Vlani v 12-tich guberniach bolo 18 400 krčiem II. a III. triedy, z čoho židáci ohromnú väčšinu, krestani ale nepatrnú čiastku úžitkovali. Teraz sú len 1453 monopolné sklepy nápojov III. triedy dovolené. V reštauráciach však, veľbuffétoch, železničných staníc hostíncoch i na ďalej Izá nápoje na kalíšky kupovať a vnútri užívať.

Ponevác ruská vláda nápojov monopol uviedla, židov krčiem pozbavila a monopolné sklepy im nepozvolila, nastal strach, ľak, vzdych, ston, plač, jak, krik, hluk v tábore jevrejskom ani v Jerusaleme, keď ho rímske vojská zaujaly. Aj, vaj! co to bedze? Ó jemini, to jest kwalt!

Ubohí židkovia zamysleli sa, napísali inštanciu pred pána cára, kde sa ponosujú, že vláda im krčny

odobrala, že sú bez výživy, bez chleba, nevedia nešťastníci čo si počať, kam z konopí, a prosia ponížene a modlikajú, by ich zo zúfalského polohy vytrhnúť a s navrátením krčiem jejich biedne živobytie poistif ráčil. Avšak cár je nie žid, cár je dobrý kresťan, ktorý dfa chýru to milým jevrejikom odkázal, aby si zaopatřili role, aby kopali, orali, siali, žali, hospodárstvo prevádzali, pri čom nedá sa síce tak šialiť, šudif, figliariť a bohatnúť, ako pri obchode krčmárskom, ale predsa možno si dochovať chleba, možno snadne vyžiť. Aj, vaj! čo to bedze? O jemini, to jest kwalt!

Hja, ruská vláda na kresťanskej stojí pôde. Chrání, brání kresťanských občanov od úžery, šibalstva, huncútstva, fašše a klamu. Nedovolí, by pracovité, statočné poddanstvo profikánym talmudárom za obeť padlo. Ba naopak, vynasnažuje sa, aby pri roľníctve i priemysel, obchod a kupectvo v rukách kresťanských Rusov a Poliakov zostanúc, blahobyť národov kvitnul. S týmto sa nečiní krivda a nepravosť skromným, prácu milujúcim židom, lež ochraňujú sa miliony proti talmudským výčinom a prechmatom.

Dobre znajú toto ruskí židáčkovia a preto sa i skromne a pozorne chovajú. Nie sú nadutí, vyzývaví, opovážliví, urážajúci, ako panovní Israel v uhorskom Kanaane. Tu nenařadajú kresťanské náboženstvo, cirkev a duchovenstvo po žurnáloch; netupia, nehania, neočierňujú, nebijú, neškrtia, nekrvavia kresťanských kňazov; nepľujú, kamením nemečú do krížov; z kresť. škôl nevyhadzujú krucifixy; z učebných kníh nežiadajú Ježiša, Mariu a svätých vypuškováť; do obrazov Krista šípami nestrielajú; z kresť. piesní a obradov, zvlášte zo sv. mše posmech nerobia; kresť. obecnosť za hovádo nepovažujú, nešpinia, nesáču, nezatuškujú, po súdoch nevláčia, nederú . . . slovom žijú tu ticho, utiahnuto, dokiaľ sa im ľubi. Keď ale tvrdšia, no čestná práca ich domizne, keď chudobný stav znuhujú, keď chcú kšřtovať, krčmáriť a podľa svojho smýšľania, citov a povahy čím skôr zbohatnúť, vtedy adieu Rusko, adieu Poľsko, češu do novej Palestiny, vyvolenému národu mliekom a medom tekúcej zeme, do krásneho, slobodného, právami a výhodami ozdobeného Kanaanu, do Uhorska. Tam ich vďačne prijímu, opatria, ochrania, za príkladných vlastencov vyhlásia. Za pridencov sa zaujmú, pridencov všemožne hľadia, podporujú a my tisícročné plemeno Uhorska, my verní synovia Tatier, aby sme v otčine hladom nezahynuli, musíme v cudzine vandrovať, po širokom, ďalekom svete trápiť sa a potľkať.

A Bože mój! veď už snáď i dost by bolo tých prišľých nových vlastencov pod tou Tatrou a tými Karpátmi. Všade hľadia jejich vplyv poraziť, všade sa snažia ich s krku svaliť, a tá drahá uhorská vlasť vždy nové a nové posádky prijíma, s novými a novými kařanmi sa milkuje a ľubkuje.

Ruská država, jako z vyšných riadkov vidno, ich síce nevyháňa, v statočnom poriadku drží, ale v srdci sa teší, keď vengerské vrchy a doliny svojím príchodom hŕstie obľazujú. Nemecko ich tak rado má, že ich od vyučovania školskej mládeže a vyšších vojenských šarží ochotne oslobodzuje. Rumunsko sa ich tak nasýtlo, že v dobrej vôli sa im do šťice popustilo. Rakuřani tak ich radi vidia, ako koza nôž. A slobodomyselná francúzska republika tak šťastlivo sa medzi nimi cíti, že najväčšieho svojho vlastenca, najvernejšieho syna, najskvelejšieho hrđinu, machabejského Judáša, spanilého Dreyfussa na Čertov ostrov pod opateru dala. A trebárs celého sveta Machabejci kričia, hučia, škrečia, vreřtia, štekajú, grúha, gajdujú,

bláčia, nedá sa naplašiť, ba tým viac dáva na javo, že všetku bagážiu francúzskych Machabejcov zamýřla k milému Dreyfusovi do Čertovho kraju expedovať. Hľa tak smýřľajú iné národy. A my tie národy iba v civilnom sobášení, v štátnych matrikách a beznáboženstve vieme a chceme nasledovať. S týmto budeme šťastní a blažení. Natoľko šťastní a blažení, že nás parom vezme, a potomci Abrahama sa tak rozplienia, jako hviezdy neba a piesok morský.

Boh zavaruj všetkých Slovákov, Maďarov, Rumunov, Ruténov, Nemcov od hnusnej úžery, podvodu, klamu, fašše a všelikej záhuby nesvedomitých, zkazenosných ľudí!

Nech žije svätošřefanská, marianska uhorská vlasť naša! Nech mizerne zahynú všetci, ktorí jej kresťanské, prirodené základy podkopávajú!

S úctou

Jozef Holárik kořičkář,
Lucka ul. 26.

KYSUCKÉ NOVÉ-MESTO, dňa 15. marca.

Vážený Pán Redaktor!

Radosť je to len tým „liberálom“ byť, keď už tak lacné virřtie majú, že ich pod stenou na slnku musia sušiť, lebo keď sú veľmi mastné, boja sa, že by ich veľmi preháňaly; nuž ale tak je to, keď je konina lacná: aj krkavci sa nažerú. Nového tu nič není okrem toho, že sa u nás barbierska sieň založila, kde liberálov bez nebezpečenstva porezania holia; jeden z nich povedal, že je to tak, jako keď psík líže tvár na „Kamenici“. Ja jako mäsiar rád kupujem baranov, najťažšie sú v doline vadičovskej; v Lopušnej jeden kus u Andrářka kořtuje 25 zl.; v Pažitiach u Behaja 15 zl. aj žajdlík goralky. V Doľnom-Vadičove tam je veľmi riedky loj, lebo sú tam „hopsa chlapi z fajrovej prednej múky“, ktorým ten Kukurica Piřta slabú krmu rozsieval, hubocký ale bača len slovičkami chce páľčivé gágory baranov ovlažiť. Kukurica a zemiaky sú tam veľmi lacné, lebo ich z „Kukutina“ ľifujú, kde tatári hriadky bradami navnukanými okopávajú a kořuchy fagancov liberálnym mýtom na múku meľu, kde aj vráblici za desiatku otrubami sa helomenským behom nažerú. Po Korteřovej ale Janošici tancujú, lebo v lučine Škuban Miřo pazúrom po base škubá a až cez kořu škriabe kačer skapancov žabu s krivým bystrickým močkárom, keď oči na malého Lacka otvára, nařakajúc sa, že ju bagóm budu Stratenici krmiť.

V Hornom-Vadičove na škaredú stredú bubnovali, že sa tam lacný ovos predáva u Janka pri dube a lúka na „Kořariskách“, teraz sa bude kosif, a kosci dostanú osúchy ovsené, jako z nádmeru a z nahradených regálov sgazdované. Sprostanič (sprostý po maďarsky — buta) partesy sa učí, lebo po velikej noci predstavovanie bude na klaviri držať, tak ale bude biť kôlom z Rudinskej na pamiatku skovaným stvorku po kotrbe plecháňovej. Spievať sa bude: „Žmurkala, žmurkala . . .“ Vstupné bude 10 párov virřtieľ a 15 pohárov piva u Pala na mýte. Ožraniak Adam má chuť u Galiery hvezdáreň staváť, aby mohol na tú hviezdu natrafiť, — vlasatica — ktorá desiatky rozsypuje; za pomocníka mu pôjde starý Lach Martin, ktorý rád meči, keď nov nastáva, veď on dobre vie, že aj psovi není na Pána Boha zakázano brechať, bars tomu fľaše od Mandušky do postele sa nedonášajú. Sprostá huba vrablická rada zavija na „biskupa; lebo šřtkot tej „truhlice“ prázdnej ho dráždi a ovos mu smrdí.

V Berlíne cena barana zeleného sú desiatky, a s jedným rohom nad okom u „Kuba“ koštuje 100 zl. r. č., lenže ten už jako „berlínsky literán“ múdrost predáva, verše seká, sedliská reparuje a pritom je predsa opitá hlupá trúba a sprostý chruňo. Zajaci s veľikým brinčením po „L'adohore“ nohy lámu, lebo dľa vlastného soznánia pyšní su na to, že na ruženec už šesť rokov jako diabel na svätenú vodu hľadia.

Bol som aj v Lučke, kde včul liberálom modzgy sa zapálily; prešujú kocúra na olej; na „Hofach“ je veľmi sucho, sirota už v pivnici nedáva po 30 zl., „Barášek“ včul kmia predáva, lebo mu na mašť pre fúzy málo zostalo a ponevác bez masti takejto byť nemôže: fúzy sa mu ku frňaku zblížujú, čo im potom pekný „glanz“ dáva. Predajce barany, predajce!

Janko Čuhár, mäsiar.

OD RUŽOMBERKA.

Vážení pán Redaktor!

V 17. č. „Slovenských Listov“, vychodiacich pod redakciou Karola Salva čítame Úvodný článok „L'udová strana“. Ja nie som politikom, a preto mi pán Redaktor odpustí, že sa do rozberania článku toho nevpúšťam. Len dve veci neviem si vysvetliť. Prvá je, ako môžu „Slovenské Listy“ ľudovú stranu volať stranou slovenskou. Veď ľudová strana má svoje určité pomenovanie, svoj programm. Ona je všetkým v Uhorsku bývajúcim občanom bez rozdielu reči a náboženstva iba jedna: tá, ktorá bráni proti terajším frajmaurerským a židovským prúdom kresťanský ľud tejto krajiny a každému občanovi tejto krajiny chce dať to, čo mu dľa zákonov krajinských patrí. Teda ona rozhodne není „ľudová slovenská“ alebo „ľudová maďarská“ strana, ale len „ľudová“.

A druhé je to, že „Slovenské Listy“ chcú schválne smiešať stranu ľudovú so stranou takzvanou „slovenskou národnou.“ Ale v tom sa mýlia. To sa im nepodarí. Veď pravda je to, čo povedal „Kresťan“ že „národovci slovenskí“ na základe uzavretia „slovenskej národnej strany“ sa osvedčili, že v Ružomberku žiadneho kandidáta nepostavia. A nepodarí sa im to už i z tej príčiny, že slovenské evanjelictvo z väčšej strany je proti strane ľudovej a to na čele so svojimi duchovnými, ktorí takmer všetci priznávajú sa k strane slovenskej. Neverí tomu pán Salva a jeho „Slovenské Listy“? Mne zdá sa že ano, a ak nie, tak dokážem to. Ako padnul Krupec v Dolnom Kubíne? Zradili ho až na jedného evanjelického farári a inšpektori priznávajúci sa napospol k strane slovenskej. A predsa strana ľudová kandidovala tam p. Krupca evanjelika. — Čo sa stalo v Púchove? Tam celé evanjelictvo až na malé výminky hlasovalo proti strane ľudovej, ba jeden p. farár priznávajúci sa k „strane slovenskej“ až pohoršlivo korteševal proti Havlíčkovi. — Čo sa stalo v Novom-Meste nad Váhom? Tam ľudový kandidát prepadol iba preto, že ho evanjelictvo nechalo v blate a zas na čele so svojimi kňazmi (až na malé výminky). — A v Ružomberku? No p. Salva a jeho „Slovenské Listy“ samy spomínajú tých 100 mešťanov z Nem. L'uce hlasujúcich proti Hlinkovi, ale odriekajú sa ich, že sú to „kovaní maďaróni“. Tak Beniač, Babka, Bohuš atď. sú kovaní maďaróni? Ak je tak, prečo p. Salva a jeho „Slovenské Listy“ keď opisovali priebeh ružomerskej volby a hrajú si na kárateľa ani len slovíčkom to nezpomenuly? Nebolo ich povinnosťou týchto „maďarónov“ postaviť na primier? Či

snád „Slovenské Listy“ myslely, že opatrnosti nezbyva?

Už i z malých poznámok týchto badač, že tá slovenská strana skutkom to dokázala pri voľbách, že je proti strane ľudovej. A musí to tak byť. Keď kto zná pomery „slovenskej národnej strany“, uzná, že v nej evanjelictvo má prevahu a dľa toho sa tam potom i meria. Ak to „Slovenské Listy“ neveria, nech sa prizrú veci bližšie, a uveria. Na vonok sa to síce nemôže tak — ako Slovák hovorí — „dávať na písme“, ale skutočnosť to dokazuje. Literárne podniky, peňažné ústavy a z čiastky i verejný život, to všetko majú v rukách ľudia, ktorí v živote svoje evanjelictvo silne prizvukujú, len svojich napomáhajú a v ich očiach tí, ktorí v minulých voľbách opustili stranu ľudovú — myslím tu na evanjelické kňazstvo — tí všetci sú mužmi takými, ktorí nezadali tým svojmu politickému presvedčeniu.

Nuž tak medzi stranou ľudovou a slovenskou je v živote veľký rozdiel. Strana slovenská a jej prední mužovia evanjelici (až na malé výnimky) zazerá na stranu ľudovú, hovoriac, že je katolícka. Veď všeobecne je známo, že Hlinku len preto opustili nem. lupčianski slováci, že je katolícky kňaz.

Nuž i nám je treba povedať, na čom sme, ako i „Slovenským listom.“ Strana ľudová je strana vo-skrz kresťanská. Kto jej neverí, ide cestou svojou, ako sme to hore vyššie udali. Strana ľudová je strana zákona a chce, aby sme tu všetci svorne v pokoji v svobode nažívali. Jej programm je iný, ako „Slovenských Listov“ a ich redaktora p. Salvu. Veď komu není ešte v pamäti, čo on v jeho kalendároch pre evanjelický slovenský ľud popísal proti katolíkom? Takého programu my nechceme. Tam najviac ak budú s ním tí páni, ktorí pri minulých voľbách ač-práve hohoria, že sú Slováci, hlasovali s liberálmi, alebo dľa Salvu s „Maďarónmi“.

Ja som len toto chcel pripomenúť. Ostatné nech si vybaví redakcia „Kresťana“ so „Slovenskými Listami“ sama.

L'udák.

Z KYSÚC.

Velactená Redakcia!

Bývam pod Beskidom, niekdy ale prínde mi do uší, čo sa deje v stredisku Kysúc na Caci. Toď mi jeden rozprával, že Kaco-Maco teraz ani nemyslí na fabriky stavať sa majúce, ale preziera „rechnungy“ od šustrov, krajčírov a mäsiarov doposlané. Jako to vraví to latinské porekadlo: Paupertas maxima . . . Ej Kaco-Maco rraj pokoj s Dániou a so Švédskom, nevyhľadávaj tvojich súdruhov tam, to koštuje groše — najdeš ich aj vo vyšňovských vrchoch, veď aj tam sú Macovia.

Peter Ráth od židov vyvolený ablegát čačanský pri volbe mal aj zástavy — samo sebou sa rozumie. — Tieto zástavy robil Emil Pichler na Čaci; za ne prínde do 300 zl. Už prešol rok a zástavy sú ešte není vyplatené od liberálov. Pichler pýtal od Rátha, Ráth vraví, že on zástavy neplatí, ale Popper Armin žid bytčický, lebo on mu ich slúbil. Ja Popper neplatil. Pichler teda zažaloval Jozefa Šallera, ktorý zástavy robíť rozkázal. Súd už bol, ale liberáli ešte br. Klocha chcú za svedka vyočuť.

Nuž teda ten Ján Szeghy slúžny, ktorý, jako vraví, všetko vybehá, prečo nevybehal tomu Emilovi Pichlerovi to, aby mu jeho spravodlivá mzda bola vyplatená; ale on chudák remeselník, aby peniaze za zástavy dostal, musel u okresného súdu žalovať. —

Hľa takito sú liberáli; maj len s nimi roboty — prindeš aj o svoje.

Ráth išol tieto dni okolo Čace, a tam že na stanici jeden pán mu podal opis a fotografiu úplnú Kaca-Maca zvnútra a z vonku; čo Kaco, jako uvidíme, najbližšie nepoďakuje.

Čipáš z Brodna nesmie sa nikde ukázať; ani nech nejde ten cepec starý. Môžeš si dať nie červenú, ale aj fialkovú a zelenú kvastlu, predsa len čipáš budeš, a každý ťa opovrhne. Dnes má cenu človek, nie jaké má stužky na sebe, ale jakého je rázu a oduševnenosti.

Čipáš prindi len na Kysuce hore, budeš pamätať. Viete, kto je to ten čipáš? nuž jeden starý namyslený cepec, Okoličany kysucký.

Iáč sa, veľactený pán redaktor, dobre máme. Židov nenávidíme nielen slovom, ale aj skutkom, pravda je, že jejich hajlepšij ochranca je Kaco-Maco, nuž ale pojde aj on svojou cestou. Najbližšie Vám viac sdelím. Váš čiteľ: *Lomidrevo.*

Z KRAKOVÁN, 16. marca 1898.

Veľactená Redakcia!

So všetkých strán čítame v našom milom Kresťanovi, len od nás z Krakován nemáme žiadneho dopisu. Tedy ja čo roľník berem pero do ruky a opovažujem sa sdeliť, čo je u nás nové. Chvála Bohu, dožili sme sa v našej farnosti gazdovského peňazného spoiku. Boli sme sa o to sišli vo škole krakovskej v mesiaci decembri.

Zapísalo sa nás vyše sto údov. Vyvolili sme si aj výbor. Najhlavnejší predseda je náš pán farár Michal Maskovič, a podpredseda je p. kaplán Michal Dobrovodský. Mal ten spolek účinkovať od 1. jan. r. 1898; ale ešte neučinkuje, nevieme, prečo.

Ten náš spolek sa tým majetnejším nepáči veľmi; u nás majú veľkí gazdovia väčšiu dôveru ku krivosému Šlojmovi, jakožto k uhorskému občanovi. Náš Šlojmo tak zpyšnel, že na kresťanov špatno hľadel. Pán organista vyučil si bandu, ale z nej voláktorí na dne zuzky trúbia, ale nie na trúbu.

Mišo, roľník.

PRIEVIDZA, 16. marca 1898.

Vážna Redakcia!

Istý Ondrej Šnirc obyvateľ prievidzský mal tú nepríjemnosť po tieto dni, že mu sliepky jedna po druhej mizly. To na toľko rozlobilo chlapa, že sa dal do práce a aj vychystal kunštovný šlopec, že však mu viac neujde; ale darmo, jeho šlopec mu zlu službu konal. Odhodlal sa tedy, že on bude službu šlopca konať. I skutočne posávil sa, kde sliepky bývajú; starý kohút už upozornil svoje družky na nebezpečenstvo, keď zrazu počul ohromný hlas: kto je to? Nič — tichosť! Kto je, lebo strelím. Ichiaj vaj prhosim phonižhene, jha shom tho. A už ho aj držal za kožu zo zajaca, ktorú mal na kolieri kabáta prišitú, akožto znak gšeftu. Ichiaj vaj prhosim, zaplathim. Ja nepotrebujem platiť; musím vedieť, kto si. A šupst s nim

cez dvere a už bol vnútri. Tu máš, žena, tchora, už ho mám.

Žena pošli pre vartu; vaj prhosim zhaplathim dhvachaf zľha hý.h, lhen nech ma phustia. Tu sa naraz vrúti nočňa stráž do izby. V mene zákona prichádzame, ako sa voláte? Herman Goldberger.

Na druhý deň stál pred súdom, keď sa na mestskom dome pokonali. *Sukentik.*

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Csongrád Št. F. Váš predplatok vypísal na konci decembra r. 1897. — *Anton Skičak.* Tek. Laufer kőnyvereskedő ur, Bpesten. IV. Zabtarus u. 1 sz. — *Figliar.* Keď ste neuhádli, poviem vám: človek. Rano to jest v najmladšom veku chodí o rukách a o nohách; na obed, čili vo vyvinutom veku len o nohách. V starom veku o nohách a o palice. — *Molnosy.* Nepamätám na váš list, lebo ďakedy ich aj 15 príde, ja ich prepracujem opravím a do tlačiarne pošlem; jestli prišiel, uverejnený bude. — *O. Rojko* Bárš už 75 rokov ste starý, preto ale nádej máme, že to nebol ten posledný dopis. Aj čitatelia „Kresťana“ modlí sa budú za vás, aby ste ešte mnoné roky pre nich tak výborne mohli písať. — *Di P.* Predsa ste zas len otvorili tú žilku; vrele vám ďakujeme. — *Čachtice. R. J.* To je tak. Od dávna to nielen vieme, ale aj smutno zkusujeme, že kto ku krajciaru sa narodil, zlatovku nikdy nebude mať. — *Social-demokrata bojovník.* Vy ste sa nepodpísali, čo nenie pekne. Dľa písma ale viem, kto ste vy. Pravda v Starom-Budíne ste býval, teraz ale v Pašti; ináče kl... ky robíte, aby ste chéba mali. Vás sme poznali čo tuhovriaceho kresťana; nádej máme, že ste ešte neri v saku socialdemokratov. — *Zvedavý.* Tie paššie s nótamí dostať u Spolku s. Vojtecha. — *Chamrdák.* Veru to čudno vyzerá, no ale kto-že môže zato? Tak ako vy nemôžete zato, že krivý nos a škulavé očiská máte — *Čachtice.* Keby vaše náhlady inakšie byly, by sme vám odkázali dačo, takto ale nenie toho hodné to ledačo. — *Horliteľ v Bruchovcach.* Naša Nádej; Veľká Novina a Veľká pliga sveta dostať sa môže u dp. Michala Vargu vo Vacave. — *Jožko S.* pri P. ešťanoch. Nech ťa Pán Boh živí a ti dá moc sily, aby zdravý si bol a pokoj ti dal bôl. — *Jož. Pl.* Verš veľmi slabý bol. — *Orešany.* Nerobte si z toho nič, ani srdco vaše nemusí napínať sa, lež radšej myslíte si: Jaky pán, taký krám, aj takého koňa mám. — *Lopašov.* To ste už dávno mali vedieť, však každé dieťa vie, že nebude zo psa slanina, ani z vlka baran na. — *Ján Zilinský.* Buďte tak dobrý poslať to; pomoc je nám vítaná; na r. 1899 už doposiaľ sme poverený so spracovaním 5 kalendárov. Preto ale dve tretiny tej práce už za chrbátom máme. — *Čaca.* Pán Boh zaplac, a zdravia vám nak'adz. Splní-li sa to, pani radosť vyskakovať bude v našom srdci. — *Amerika. O. N.* Prečo ste tak chytro ušli, jako s teplým osuchom. L'ahko je vám žartovať, keď viete, že vás nedočiahneme.

Vrele prosíme ct. spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je urovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Knížná polica.

Pašie na kretnú nedeľu a veľkú piatok. Znamenitá kniha s notami, pre pánov organistov a choralistov. Cena broš. výtisku 40 kr., viazaného v plátne 60 krajciarov. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.** 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

Prosté a figliarske nápady.

Dvaja žandári: Hej cigáň, postoj s tým ukradeným koňom.

Cigáň: Ah poštojte vy šami, však vás ani čert neprenašleduje.

Sudca: Či ste vy ženatý?
Obžalovaný: Nie, ani sa neožením.
Sudca: No keď ste vy taký múdry, prečo ste kradli?

Gigerli: Vykračuje si po ulici pyšno, fajčí cikárku, a zadíval sa volakde.

Dedinár: Ide okolo neho, a gigerl mu skočí na nohu, akurát na boľavú.

Gigerl: Pardón, pardón, nechcel som; s tým ide ďalej.

Dedinár: Nuž ale viete, jako to bolí, že bych mal chuť vám dať takého pardóna, až by vám váš ciinder veru odletel. Lebo ešte volakomu na hlavu vykročíte naposledok.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 12.90—13.50. — Od Pešti 12.85—13.45. — Zadunajské 12.85—13.50.

Raž 8.20—8.80.

Jačmeň na krmenie 6.50—6.80. — Do páleniä 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.

Oves 6.80—7.10.

Kukurica 5.35—5.40.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.00	19.70	19.50	19.20	18.90	18.50	18.20	16.60
			7½	8			
			14.00	8.40			

Otruby fajnové 4.70, grobovité 4.60.

3. **Strovy.** Veľká biela fizula 6.75. — Malá 7.50. Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.50. Konopné semä 7.25—7.50.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 38—45 zl. Staré semä 34—38 zl. — Lucerna 40—50 zl. — Baltacim 13.—13.50. — Muhar 5.75—6 zl. Ladník 6—6.25.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Slipekka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 49—51 zl. Staré, 1 pár 400—500 kilov 47—49 zl.

7. **Telce.** Živé 40—46 kr. kilo. Sekané mäso 55—60 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 57—59 zl. — Brelotabulová 53—55 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 58—59 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terey 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.80—2.30 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.60 kr.

Zodpovedny redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Omladí

a predíži život

chýrečný opravdove znova obnovený, pod č. 50703. zákonite chránený elektricko-magnetický Volta-križ. — Číslo nachodí sa na križi ale aj na obálke. Pri tých, ktorí stále nosia Volta-križ, obeh krvi a ústrojnosť nervov riadne účinkuje, chuť k jedlu oživie a istý príjemný cit opanuje človeka. V telesnej ako aj duševnej sile vzmohne a tento blahý a príjemný pocit predíži mnohých ľudí život, ktorý je tak krátky. Každému slabému nemôže sa dosť radiť, aby stále nosil Volta-križ: utúži si čuvy, občerství si krv a na celom svete je uznaný za liek oproti nasledujúcim neduhom: Proti lámke a reume, neuralgii, slabosti nervov, nesennosti, studeným nohám a rukám, hypochondrii (zadumčivosť), bledačke, záduchu, zmeraveniu, krčom, kožným nemociam, zlatej žile, žalúdočným neduhom, influenzi, kašľu, hučaniu v ušach, boľeniu hlavy a zubov atď.

Opravdivý, znova obnovený č. 50703. a 50704. zákonite chránený Volta-križ, ktorý sa len u mňa môže dostať, každému slúži za elektrický stĺp.

Početné chváliace a uznávanie vyslovujúce listy.

Po tieto dni poslaný Volta-križ podivuhodne účinkuje, lebo mojej matke po 2—3 dňovom účinkovaní úplne zastavil ohromnú bolesť hlavy. Prijmite za to našu vďaku a z našej stránky veríme, že tento **neoceniteľný liek** zpočiatku medzi našich známych mnohí si objednávajú.

V Budapešti 5. októbra.

Andor Matekevics vl. r.

Illés-utca 34. II. 28.

Skrze upotrebovanie, mne v minulom mesiaci poslaného Volta-križa skoro úplne mi prestal bóľ hlavy a neduh čuov, preto vás aj prosím, že pre mojich, v tom istom neduhu trpiacich mojich priateľov, aby ste ráčili 5 kusov tých križov na poštovú dobierku poslať.

Franc Fekete vl. r. stoličný úradník.

Kolozsvár, 24. aug. 1897.

Cena jedného kusa 1 zl. 80 kr.

Pri poslaní 2 zl. pošle sa vyplatené. Na dobierku o 20 krajciarov viac rátam. Opravdivý Volta-križ posielam:

Rabinovicz,
Vieden

I. okr., Wallfischgasse 4. V S.

Povšimnutia hodné

pri objednaní určite žiadajte pod číslom 50703. zákonite chránený Volta-križ, ktoré číslo je do križa vryté a aj na obálke viditeľné; len to je opravdivý Volta-križ.

Ctení Spolukrešťania!

Odporúčam vám úctive všetky do skleparského stavu zatvorené tovary tak jak nasledujú: **cukor, káva, ríčkaša, krupica, sol kamenná a mletá, masť na voz, olej na svietení, olej na palení, olej na mašiny, dobre horiaci petrolin, firnis, olejové a suché farby, pohrābné sviečky, pešťianske múky a otruby, rum, fajnovú borovičku a slivovicu, jatelinové semānka vysoké a nízke, od spolkov roľníckych za čisté uznané, trāvu vysokou a nízkou, burgyňové semāna na futro pre dobytok, všetky zahradné a kvetové semānka, tak aj tu neznačený tovar je v dobrom dôklade a za ľavné ceny k dostaniu u**

Karola Bauer,

kupeca

v Trnave naproti mestskej väži.

Mlynárske kamene (pergle)

rečené dostať na výber u **Michala Horváta** v **Seredi pri Vāhu;** alebo u **Tomāša Dvorāka.**

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDAVATEĽSTVO „KREŠTANA“ PRIJĪMA.

Telefon 61—59.

Svätého = Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNĪH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.

Prosíme pozor dat'.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá výpozemne i nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost kupovateľov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť **menovaná kosou ľudu**, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trvaca, ani pritvrda, ani primaká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pokiaľ následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pokiaľ ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosi „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborná-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosi, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNE

KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v

Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému, katarrhu, zpchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bledačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavá že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček

Známka ochrany.

obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u **Jána Friedricha**, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z podakovaní.

Urodzenému pánu lekárniku Jánovi Friedrichovi v Malackách. Vašími zdravotnými pilulkami karpátskymi som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. — V Barande, 16. dec. 1897.

So zvláštnou úctou **Vine. Vég**, farár.

Urodzený pán Lekárnik! Znovu prosím jeden závitok z vašich zdravotných piluliek, ktoré naozaj podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok. — V Eleku, 16. dec. 1897.

S úctou **Michal Hammer**.

Ctený p. Lekárnik! Ráďte mi z vašich piluliek znovu dva závitky pošlať, ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypyujú sa mňa, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hockomu odporúčať. — V Apáth-Maróthe, 11. dec. 1897.

S úctou **Michal Kuzma**.

Urodzený Pane! Prosím znovu mi dva závitky pošlať karpátskych piluliek, s ktorými úplne som bol spokojný, zvláste pri bolení hlavy podivný bol ich účinok. — V Sl.-Aradáci, 22. dec. 1897.

S úctou **Jozef Klényi**, učiteľ.